

Een jury van deskundigen stelde deze Top 100 samen. Je kunt de complete lijst nalezen en zelf stemmen op cultuurtop100.nrc.nl

1 ARCHITECTUUR Rem Koolhaas / OMA

Dit jaar viert het Office for Metropolitan Architecture (OMA) van Rem Koolhaas zijn veertigjarig bestaan. Van begin af aan was OMA een internationale onderneming. Naast Koolhaas (70) en Madelon Vriesendorp waren de Griekse architecten Elia en Zoe Zenghelis de oprichters van het in Londen gevestigde bureau. Pas in 1981 kwam er een vestiging in Rotterdam, om de eerste Nederlandse bouwopdrachten te begeleiden. Nu houdt OMA, dat naast Koolhaas nog negen partners heeft, kantoor in Rotterdam, New York, Beijing, Hongkong, Doha en Dubai.

Het jaar 2014 stond voor Koolhaas deels in het teken van de Architectuurbienale van Venetië. Als directeur van de 15de Architectuurbienale – de eerste was in 1980 – maakte hij er met AMO, de denktank van OMA, een ambitieus onderzoek naar de fundamenteën van de hedendaagse architectuur. OMA leverde vorig jaar twee gebouwen in het buitenland op: een kantoor in Hongkong en een winkel in Parijs. Maar 2014 was ook het jaar dat de ongeveer 300 medewerkers van OMA werkten aan het Garage Museum in Moskou en het Cultuursentrum van het modebedrijf Prada in Milaan, die beide onlangs werden opgeleverd.

2 MUSEUM Rijksmuseum

3 FOTOGRAFIE & FILM Anton Corbijn

Tik de naam van fotograaf, regisseur en grafisch ontwerper Anton Corbijn (60) in bij persdatabank Lexis Nexis (35.000 internationale bronnen) en je krijgt duizenden hits – van alle Nederlandse cultuurmakers in deze lijst scoorde alleen DJ Tiësto in 2014 (nipt) hoger bij die mediameting. Corbijn had vorig jaar diverse grote tentoonstellingen, ontwierp vele albumhoezen, had tal van tijdschrift- en boekpublicaties, fotografeerde een advertentiecampagne voor G-Star en, last but not least, zijn derde speelfilm kwam uit: *A Most Wanted Man*. Opmerkelijk: Corbijn is de enige cultuurmaker in deze lijst die door alle juryleden werd genoemd.

4 KLASSIEK Koninklijk Concertgebouworkest

Mogen we zeggen dat ze het Beste Orkest ter wereld zijn? Ja, dat mogen we zeggen. Het Koninklijk Concertgebouworkest is behalve een cultureel visitekaartje voor Nederland in het buitenland zelf ook een internationale instelling. De 120 musici vertegenwoordigen ruim twintig nationaliteiten.

2014 was voor het KCO relatief een 'normaal' jaar. Het orkest gaf 25 concerten in het buitenland, onder meer in Londen, Parijs en Brussel – de vaste 'residencies'. Of er meer grote tournees aankomen is geen vraag, maar een weet. De orkestensupertop is internationaal. Wie wil meespelen op dat niveau, moet in vele landen te horen zijn.

5 TONEEL Ivo van Hove

6 DANCE Tiësto

In 2004 mocht Thijs 'Tiësto' Verwest (46) zijn draaikunsten al laten zien op de Olympische Spelen, dit jaar ontving hij een Grammy voor zijn remix van John Legend's *All of Me*. De in Breda geboren Verwest staat al dertien jaar in de top-5 van de populariteitspoll 'DJ Mag Top 100'. De hardere trance-sound waarmee hij doorbrak eind jaren negentig heeft hij grotendeels losgelaten. In zijn dj-sets schuift hij op naar electrohouse en verwerkt hij soms hardstyle of trap. Het is progressieve muziek met pakkende vocalen en simpele oprijende teksten. In 2014 verhuisde hij naar New York om te werken aan zijn album *A Town Called Paradise*, dat hetzelfde jaar uitkwam. Hij trad 104 keer op in het buitenland in 2014, waarvan 71 keer in Amerika, voornamelijk in Hakkasan Nightclub in Las Vegas, waar hij een vaste avond heeft. Hij verdiende 21 miljoen euro dat jaar, zijn vermogen wordt geschat op 70 miljoen euro.

7 DANS Hans van Manen

8 KLASSIEK André Rieu

Op het kantoor van een hoofdstedelijk muziekimpresario hangt een briefje ingelijst. „Geachte Heer, graag zou ik eens langskomen met mijn salonorkestje uit Maastricht...” Was getekend: André Rieu. Niet iedereen zegt het openlijk, maar naar het wereldsucces en de verbindende kracht van 'Stehgeiger' annex walskoning Rieu (66) en zijn muziekimperium kijkt iedereen met een mix van fascinatie, bewondering en jaloezie. Rieu is geen Janine Jansen en zijn orkest geen Concertgebouworkest, maar wat doet dat ertoe als je massa's mensen met (min of meer) klassieke muziek kunt raken, écht raken?

Rieu is al jaren de enige Nederlander in de *Forbes*-lijst van grootverdienende artiesten. In 2013 bezette hij plek 20 met 50 miljoen dollar omzet na 70 optredens. Voor 2014, met 70 optredens in het buitenland, zal dat niet heel anders zijn. In 2014 was het tienjarige jubileum van Rieus jaarlijkse spektakelshow op het Vrijthof in Maastricht internationaal in de bioscoop te zien. „Don't miss this magnificent event in a cinema near you!”

9 MUSEUM Van Gogh Museum

10 MODE Iris van Herpen

11 LITERATUUR Dick Bruna

Dag Nijntje Pluis! Ergens in de zomer van 2014 moet Dick Bruna het besloten hebben: hij zou geen nieuwe afleveringen van de verhalen maken van misschien wel het beroemdste getekende konijn ter wereld (al moeten we Bugs Bunny niet uitvlakken): de 86-jarige Bruna vond het mooi geweest. Tegelijkertijd reden er reusachtige Nijntjes door Frankrijk om de Tourstart 2015 in Utrecht te promoten en zette elke minuut ergens ter wereld wel een kind zijn wijsvinger

„nrc cultuur top 100”

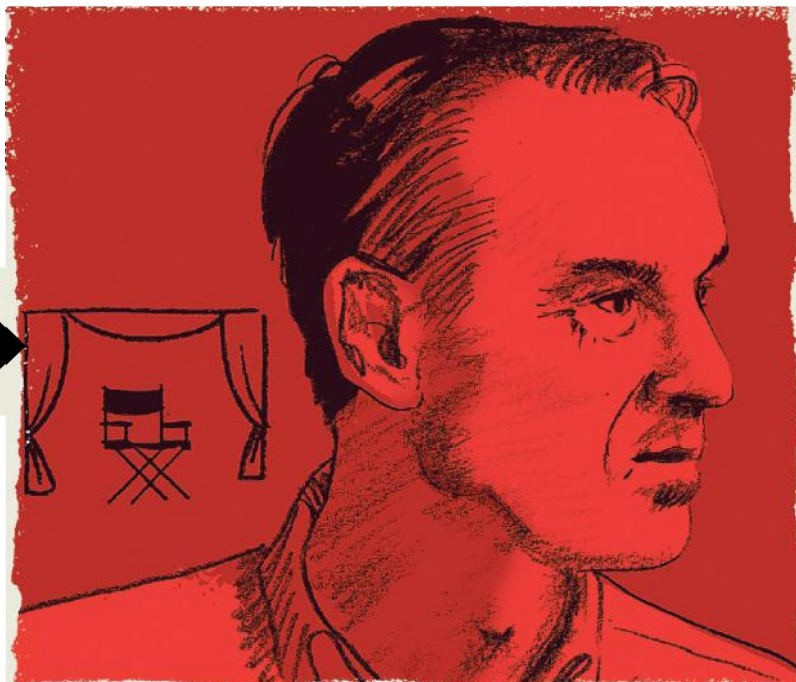
Honderd keer wereldberoemd

De lijst met de 100 meest invloedrijke Nederlandse cultuurmakers van 2014. De lijst is samengesteld door een jury van deskundigen.

Juryleden: ...

5

ILLUSTRATIES ROEL VENDERBOSCH

TONEEL

Ivo van Hove/Toneelgroep Amsterdam

Voor Ivo van Hove (57) was 2014 het springplankjaar. Natuurlijk werkt de succesvolste regisseur van Nederland en België (hij werd geboren in Heist-op-den-Berg en leidt sinds 2001 Toneelgroep Amsterdam) al decennia in het buitenland, met als vaste uitvalsbases Londen en New York. Maar zijn goudgerande Miller-regie *A View from the Bridge* bij The Young Vic vorig jaar heeft hem echt internationaal gelanceerd. The Guardian schreef: „Van Hove vindt Miller opnieuw uit.” En The Times stelde: „Een van de belangrijkste theaterproducties van het decennium. Ga dat zien.” Olivier Awards, West End, Broadway en de interesse van Juliette Binoche en David Bowie volgden.

Gezien zijn duizelingwekkende agenda en dito productiviteit lijkt het alweer haast prehistorie, maar in 2014 regisseerde Van Hove ook de wereldpremière van de opera *Brokeback Mountain* bij Teatro Real en in New York Scenes from a Marriage bij de New York Theatre Workshop. Zijn Toneelgroep Amsterdam speelde 68 keer in elf landen (van Litouwen tot Chili en van Duitsland tot Australië). The Fountainhead speelde op het prestigieuze festival van Avignon en werd luid bejubeld. Le Monde schreef: „Absoluut fascinerend.” L'Express: „Magistraal. Van Hove ontleedt de menselijke ziel en legt het bederf bloot.”

Jurylid Ruth MacKenzie, directeur Holland Festival: „Ivo van Hove heeft een fantastisch jaar gehad met de Britse Laurence Olivier Award voor beste regie voor zijn Londense hitproductie *A View from the Bridge*. Wereldwijd beschouwt de theaterwereld hem als briljant.”

op de neus van Nijntje. Miffy of hoe ze overall maar heten mag. De wereld veranderde niet toen Dick Bruna besloot te stoppen met het tekenen van Nijntje. De wereld veranderde in 1955 toen hij het beestje in een paar lijnen voor zijn jonge zoon op papier zette.

12 **BEELDENDE KUNST** **Marlene Dumas**

Marlene Dumas (62) nam deel aan de Manifesta in Sint-Petersburg, waar ze met haar nieuwe serie tekeningen van homoseksuele kunstenaars stil protesteerde tegen de oplopende homohaat in Rusland. In het Stedelijk Museum Amsterdam opende haar grote overzichtstentoonstelling *The Image as Burden*, die in 2015 naar Londen en Basel zou reizen en bij elkaar ruim een half miljoen bezoekers zou trekken. In de Nederlandse pers ontstond een felle discussie over haar schildertalent, maar de internationale kritieken waren over het algemeen zeer lovend: „buitengewoon” (*Independent*), „levendig en delicaat” (*Guardian*).

13 **FILM** **Carice van Houten**

Carice van Houten (39) was de laatste jaren wat minder vaak in de bioscoop te zien, omdat ze haar handen vol had aan haar rol als de sluwe, manipulatieve priesteres Melisandre in de internationale hitserie *Game of Thrones*. De actrice die internationaal aandacht op zich vestigde door haar hoofdrol in Paul Verhoevens *Zwartboek*, speelde sindsdien onder meer met Tom Cruise in *Valkyrie* en met Benedict Cumberbatch in *The Fifth Estate*. Vorig jaar won *Game of Thrones* vier Primetime Emmy Awards en was bovendien de hele cast genomineerd voor Screen Actors Guild Award. Dit jaar vestigde de serie een record door liefst twaalf Emmy's in de wacht te slepen.

14 **TONEEL** **Johan Simons**

15 **DESIGN** **Hella Jongerius**

16 **DESIGN** **Daan Roosegaarde**

17 **DANCE** **Afrojack**

18 **DESIGN** **Irma Boom**

19 **FOTOGRAFIE** **World Press Photo**

20 **DANCE** **Hardwell**

21 **MODE** **Viktor & Rolf**

2014 was het laatste jaar dat Viktor & Rolf (Viktor Horsting en Rolf Snoeren, respectievelijk 46 en 45) prêt-à-porter en accessoires voor vrouwen en mannen ontwierpen: in februari 2015 maakten ze bekend dat ze zich zouden beperken tot haute couture en par-

fums; met name vrouwenreiger Flowerbomb is al jaren wereldwijd een bestseller. In het najaar van 2014 kregen Viktor & Rolf de Dutch Design Award in de categorie Fashion voor de haute-couturecollectie die ze in de zomer van 2013 lieten zien: jurken die, nadat de modellen waren gaan zitten of liggen, de vormen van stenen bleken te hebben; samen vormden de modellen een levende Zen-tuin. Het was hun eerste haute-couturecollectie in dertien jaar.

22 **FOTOGRAFIE** **Rineke Dijkstra**

23 **KLASSIEK** **Bernard Haitink**

24 **ARCHITECTUUR** **Piet Oudolf**

Lange tijd was de landschapsarchitect Piet Oudolf (70) bekender in de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en andere buitenland dan in Nederland. Weliswaar had hij in zijn woonplaats Hummelo sinds 1982 een

kwekerij van toen ongebruikelijke tuinplanten, maar zijn eerste grote opdrachten kreeg hij in het buitenland.

In 2014 realiseerde Oudolf met de Vlinderhof in Leidsche Rijn, de vinexwijk van Utrecht, zijn zesde grote Nederlandse ontwerp. Verder werden in dit jaar drie nieuwe delen met beplantingen van Oudolf van de High Line in New York opgeleverd, zijn park op een in onbruik geraakte spoorlijn.

25 **LITERATUUR** **Herman Koch**

Een boek uit hebben in vertaling is één ding, besproken worden in *The New York Times* is een tweede, maar je bent pas echt iemand als je bij dat blad een vaste recensent hebt. Tot die hoogte is Herman Koch (62) gestegen, bleek in juni 2014 toen criticus Janet Maslin zich boog over het juist verschenen *Summer House with Swimming Pool*. Maslin, die eerder *The Dinner* kraakte wegens de morele tekortkomingen van de hoofdpersoon, vond het een 'smerig' boek, met aantostgevende passages over pus in een oog en schimmelnagels. Intussen maakte Cate Blanchett bekend een Amerikaanse verfilming van *Het diner* te willen maken. Koch liet prompt weten dat wat hem betreft zijn boeken voortaan eerst in het buitenland verfilmd worden.

26 **DANCE** **Armin van Buuren**

27 **ARCHITECTUUR** **MVRDV**

28 **KLASSIEK** **Louis Andriessen**

29 **FILM** **Alex van Warmerdam**

Alex van Warmerdam (63) is een in het buitenland erkende en gewaardeerde filmmaker, die in zijn films een onmiskenbaar eigen handschrift heeft. In 2013 werd zijn film

Borgman geselecteerd voor de competitie van het filmfestival van Cannes – voor het eerst in 38 jaar kreeg een Nederlandse filmmaker die eer. *Borgman* werd aan 27 landen verkocht en was onder meer te zien in China, Georgië, Indonesië, Mexico, Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten. Cannes paste vervolgens voor de amusante opvolger *Schneider versus Bax*, die daarna wel te zien was op het filmfestival van Locarno.

30 **MUSEUM** **Stedelijk Museum Amsterdam**

31 **DANS** **Het Nationale Ballet**

32 **KLASSIEK** **Jaap van Zweden**

Onnavolgbaar, ja, zo kun je de agenda van dirigent Jaap van Zweden (54) gerust noemen. De bewegingen van Van Zweden, in een vroeger leven violist en concertmeester van het Concertgebouworkest, volgen een web van rode lijnen over de aardbol. Bases heeft hij in Amsterdam en Dallas, waar hij chef is van het Dallas Symphony Orchestra. Daarnaast is hij chef in Hongkong, en regelmatig te gast in Chicago en New York. Vorig jaar was voor Van Zweden wat dat betreft een jaar als menig ander, met véél concerten in de VS en Europa. In Dallas waren er wat strubbelingen, want Van Zweden weet wat hij wil, en is dan soms streng. Maar ja, dirigenten... Temperament en succes zijn ondeelbaar.

33 **BEELDENDE KUNST** **Atelier Van Lieshout**

34 **LITERATUUR** **Cees Nooteboom**

35 **DANS** **Nederlands Dans Theater**

36 **FOTOGRAFIE** **Inez van Lamsweerde & Vinoodh Matadin**

Inez van Lamsweerde (52) en Vinoodh Matadin (54) zijn al vele jaren Nederlands meest succesvolle modefotografen. Hoe groot hun status in de modewereld is, spreekt uit het feit dat ze sinds 2013 een eigen parfum hebben: '1996 Inez & Vinoodh' – Doutzen Kroes noemde het onlangs nog haar favoriete luchtje. De fotografen wonen in New York en werken vooral voor grote buitenlandse bladen en modehuizen. Vorig jaar maakten ze onder meer advertentiecampagnes voor Balmain, Isabel Marant, Miu Miu, Vaccarello en Zegna.

37 **KLASSIEK** **Eva-Maria Westbroek**

38 **BEELDENDE KUNST** Florentijn Hofman

Zijn reuzenbadeend reisde verder de wereld over en meerde onder meer aan in Londen, Los Angeles, Pittsburgh en Taiwan. 'Rubber Duck' is daarmee een van de bekendste publieke kunstwerken ter wereld geworden. Ook liet Florentijn Hofman (38) in 2014 een gigantisch houten nijlpaard in de Thames dobberen, de 'HippopoThames'. Het cartooneske beest werd al snel een publiekslieveling van bezoekers van het Thames Festival. In Taiwan introduceerde Hofman op een land-artfestival in Taoyuan de 'Moon Rabbit', een reusachtig wit knuffelkonijn.

39 **FILM** Hoyte van Hoytema

40 **FOTOGRAFIE** Erwin Olaf

Niet zijn solotentoonstellingen in musea in Chili, Duitsland, Hongarije, Polen, Spanje en Turkije, niet zijn opvallende serie foto's voor het nieuwe Van den Ende-theater in Hamburg en niet zijn tweede grote monografie bij de prestigieuze New Yorkse uitgever Aperture waren vorig jaar het meest opmerkelijke nieuws over fotograaf Erwin Olaf (56). Wat dan wel? De door hem ontworpen euromunten met het hoofd van koning Willem-Alexander erop verspreidden zich vanaf eind januari in ongekende aantallen over Europa.

41 **KLASSIEK** Janine Jansen

42 **BEELDENDE KUNST** Guido van der Werve

43 **DANCE** Martin Garrix

44 **DESIGN** Studio Drift

45 **POP** Within Temptation

Al zeker tien jaar viert de symfonische metal-band Within Temptation uit Waddinxveen grote successen in het buitenland. *Hydra*, het zesde studioalbum, werd wereldwijd 250.000 keer verkocht en was even goed voor een eerste plaats in de iTunes-winkel. In 2014 trad de band met de beukende gitaren en zangeres Sharon den Adel 72 keer op in het buitenland, voornamelijk in Europa en de Verenigde Staten. Hoogtepunt: een uitverkochte show in de Londense Wembley Arena.

46 **BEURS** Tefaf Maastricht

47 **POP/JAZZ** Metropole Orkest

48 **BEELDENDE KUNST** Mark Manders

49 **LITERATUUR** Arnon Grunberg

Arnon Grunberg (44) is altijd overal en nergens: in 2014 rolden in verschillende landen negen boeken van de persen: Afrikaans, Hebreeuws en van alles ertussenin. Hij trad 29 maal op in Europa en reisde onder meer naar Egypte en Afghanistan – overigens om daar in Nederland verslag van te doen. Wie zo internationaal leeft als Grunberg, heeft een opvatting over ontheemding die niet veel meer met landsgrenzen van doen heeft. In de Kerstbijlage van deze krant schreef hij dan ook, volledig geïnternationaliseerd: „De ware balling is hij die geen toegang heeft tot kapitaal dat hem in staat stelt medische zorg te kopen, goede advocaten in te huren en fatsoenlijk schoeisel aan te schaffen.”

50 **TONEEL** Wunderbaum

51 **KLASSIEK** Ton Koopman

52 **DESIGN
Marcel Wanders**

Veel vormgevingsliefhebbers 'love to hate' Marcel Wanders (52). De 'Lady Gaga van de designwereld' gaat er niet onder gebukt. Naast zijn overzichtstentoonstelling in het Stedelijk Museum Amsterdam (300.000 bezoekers) had Wanders vorig jaar exposities in de VS, Israël en Italië. Hij werkte in opdracht van tal van internationale opdrachtgevers. Moooi, het interieurlabel waarvan hij mede-eigenaar is, had bij de Salone in Milaan een van de grootste tentoonstellingen.

53 **KLASSIEK** Michel van der Aa

54 **DESIGN** Jurgen Bey

55 **DANCE** Laidback Luke

56 **ARCHITECTUUR** Adriaan Geuze/West 8

57 **FILM** Michiel Huisman

58 **ARCHITECTUUR** Kees Christiaanse/KCAP

59 **BEELDENDE KUNST** herman de vries

In het jaar vóór zijn biënnalerepresentatie in Venetië had de 83-jarige herman de vries twintig internationale exposities, van Würzburg tot Winnipeg. Vooral de grote Zero-tentoonstelling in het Guggenheim Museum in New York, waar de vries deel van uitmaakte, trok veel internationale pers. *The Wall Street Journal* noemde de expositie „een van de vrolijkste en meest informatieve shows in New York dit seizoen”. Ook zijn soloshow in het Stedelijk Museum in Schiedam kreeg mooie recensies in onder meer het Britse kunsttijdschrift *Frieze*.

60 **DANS** Emio Greco en Pieter C. Scholten

Door het Ballet National de Marseille te gaan leiden maakten choreograaf/danser Emio Greco (50) en choreograaf/regisseur Pieter C. Scholten (56) in februari 2014 een grote internationale stap. Het Franse gezelschap gaat veel coproducties maken met hun eigen gezelschap, Emio Greco | PC in Amsterdam. Daarmee traden ze in 2014 op in de VS en Canada, in Polen en Italië. Greco en Scholten trokken de aandacht van buitenlandse media door in de voorstelling *Rocco* een directe band te leggen tussen dansen en boksen.

61 **POP/JAZZ** Candy Dulfer

Met wie stond Nederlands bekendste saxofoniste niet op het podium? Ze funkte met Prince (en bakte appeltaart voor zijn verjaardag) en toerde met Van Morrison. Het afgelopen jaar was het *business as usual* voor Candy Dulfer (46); geen nieuw album, wel 17 buitenlandse optredens met haar band, voornamelijk in Japan en de VS, maar ook in Hongarije, Servië en Rusland. Privé was het een topjaar, ook met een internationaal tintje: Dulfer trad in Hongarije in het huwelijk met de vijftien jaar jongere Bela Szénási, de keeperstrainer van AFC, de oudste voetbalvereniging van Amsterdam.

62 **FILM** Job, Joris & Marieke

Job Roggeveen (36), Joris Oprins (35) en Marieke Blaauw (36) hadden veel succes met hun eerder dit jaar voor een Oscar genomineerde *A Single Life*. De film kreeg ook liefst 14 prijzen en onderscheidingen van uiteenlopende filmfestivals. De drie kennen elkaar van hun studie aan de Design Academy Eindhoven en zijn sinds 2007 met hun animatiestudio Job, Joris & Marieke gevestigd in Utrecht. Joris en Marieke leggen zich toe op verhalen en animatie, Job op illustraties en muziek.

63 **THEATER** Dries Verhoeven

64 **DESIGN** Joris Laarman

65 MUSEUM
FOAM

66 POP/JAZZ
Caro Emerald

Caroline Esmeralda van der Leeuw (34) veroverde de wereld in 2010 als Caro Emerald. Haar retropop, die herinnert aan zware ballroomjazz, charleston en mambo's van weleer, viel in vele buitenlandse zeer in de smaak. In 2014 stond haar carrière tijdelijk stil: in maart van dat jaar beviel ze van een dochter. Al stond ze in juli weer op de Bühne bij het grote Britse popfestival Glastonbury.

67 ARCHITECTUUR
Ben van Berkel
/UN Studio

68 KLASSIEK
Pieter Wispelwey

69 FILM
Rutger Hauer

70 DESIGN
Scholten & Baijings

Het ontwerpduo Stefan Scholten (43) en Carole Baijings (42) hebben over buitenlandse opdrachtgevers niet te klagen. Ze zijn verantwoordelijk voor een constante stroom meubels en serviezen, bedlinnen en lampen, tapijten en glazen, alle heel herkenbaar door hun kleurrijke en poëtische handschrift. Opmerkelijkste nieuwe producten vorig jaar: drie kekke klokken voor Ikea (vanaf 9,99 euro per stuk).

71 DANCE
Showtek

72 JAZZ
Han Bennink

Jazzdrummer en percussionist Han Bennink (73) is wereldberoemd vanwege zijn volstrekt eigen wijze van drummen: snel en inventief en 'van het hart', want noten lezen kan hij niet. Als lid van de Instant Composers Pool (ICP) was hij een belangrijke exponent van de nieuwe orde die de wereld zou ingaan als de New Dutch Swing. In 2014 trad hij 18 keer op in het buitenland, vooral in de VS, maar ook in Italië en Japan.

73 KLASSIEK
De Nationale Opera

74 DANCE
Nicky Romero

75 DANS
Anouk van Dijk

76 THEATER
Herman van Veen

„Opzij, opzij, opzij, we hebben ongelofelijke haast...” – dat zou ook over de agenda van Herman van Veen (70) kunnen gaan, want hij houdt er, als zanger, muzikant en grappenmaker, twee carrières op na: één binnenslands en een tweede over de grens. Zo veelzijdig zijn de meeste buitenlandse artiesten niet, zodat hij bijvoorbeeld ook in België (44 optredens in 2014), Oostenrijk, Duitsland, Zwitserland en Zuid-Afrika (in totaal ruim 20) wordt aanbeden, met zijn bijzondere combinatie van clownerie en muziekmozaïek.

77 KLASSIEK
Lotte de Beer

Als er één grote belofte is voor de opera in Nederland, is dat wel de immer energieke regisseur Lotte de Beer (33) met al haar borende ideeën. In 2014 regisseerde zij Bizets *De Parelvisser* in Theater an der Wien in Wenen en *Tristan und Isolde* in Regensburg en de nieuwe opera *Vivier* voor de Münchener Biennale. Voor die producties ontving ze de International Opera Award voor Beste Nieuwkomer. Wat in 2014 begon, leidde tot stromen aan aanbiedingen. De Beer veroverde de wereld. Haar debuut aan de Met in New York zit in de pijplijn.

78 KLASSIEK
Christianne Stotijn

79 DESIGN
Studio Job

80 KLASSIEK
Rotterdams
Philharmonisch

81 BEELDDE KUNST
Aernout Mik

Videokunstenaar Aernout Mik (53) doorbrak in 2014 de grenzen van zijn eigen discipline en regisseerde voor de Bayerische Staatsoper de opera *Die Flut*. Zijn surrealistische video-beelden uit eerdere werken begeleiden de muziek van Boris Blachers kameropera. In het Haus der Kulturen der Welt was begin 2014 Miks nieuwe video-installatie *Speaking in Tongues* te zien waaraan tweehonderd acteurs meewerkten. Hij deed mee aan groepsexposities in Mexico, Brazilië, Spanje en België.

82 DANS
De Stilte

83 KLASSIEK
Jacob ter Veldhuis

84 POP
Vanderbuyst

Een bas, een gitaar en drums – met dat even simpele als beproefde recept boekte het

hardrocktrio Vanderbuyst veel succes. Met hun rauwe jarenzeventigrock traden ze vorig jaar 69 keer op in acht Europese landen. Dit jaar besloot Vanderbuyst te stoppen na 400 shows in 21 landen.

85 DESIGN
Maarten Baas

86 ARCHITECTUUR
Francine Houben/
Mecanoo

Van de vijf oorspronkelijke leden van Mecanoo, die als studenten in 1985 de prijsvraag voor studentenhuysvesting in Rotterdam wonnen, is alleen Francine Houben (60) over. In de beginjaren was Mecanoo gespecialiseerd in stadsvernieuwing en gold het bureau als een van de vlaggendragers van het Nederlandse neomodernisme. Maar sinds het midden van de jaren negentig is het inmiddels omvangrijke oeuvre steeds gevarieerder geworden, ook in vorm. In 2014 werden in Taiwan twee door Mecanoo ontworpen hotels opgeleverd. In dat land nadert Mecanoo's immense Kaohsiung Kunstencentrum nu zijn voltooiing.

87 BEURS
Dutch Design Week

88 MUSEUM
Kröller-Müller Museum

89 BEELDDE KUNST
Willem de Rooij

90 DANS
Club Guy & Roni

91 KLASSIEK
Reinbert de Leeuw

Reinbert de Leeuw (77), dirigent, pianist en hét gezicht van de eigentijdse muziek in Nederland, was ook in 2014 met het ensemble ASKO|Schönberg volop te beluisteren. Zelf zal hij aan 2014 waarschijnlijk terugdenken met gemengde gevoelens: hij bewees de muziek een reuzendienst als zeer bevoegen topgast in *Zomergasten*. Maar 2014 was ook het jaar dat Thea Derks' ongeautoriseerde biografie over hem verscheen, wat leidde tot een memorabel moddergevecht. Troost: zijn verzamel-cd *Reinbert de Leeuw – 75 jaar* was naar klassiekemuziekmaat gemeten zeer succesvol en stond een tijdlang in de top-5.

92 **MODE** Jop van Bennekom & Gert Jonkers

Jop van Bennekom (45) en Gert Jonkers (49) zijn de twee Nederlanders achter het invloedrijke Engelstalige mannenmodeblad *Fantastic Man*. Dit tijdschrift onderscheidt zich door een inmiddels veel nagevolgde vormgeving: rustig, sober, met veel zwart-witfotografie. De toon is eveneens geheel eigen: geestig, maar ook openlijk bewonderend. In 2014 startten Van Bennekom en Jonkers samen met Penguin Books een driemaandelijks literair magazine, *The Happy Reader*, en verscheen bij Taschen *Forever Butt*, een boek met het beste en slechtste uit *Butt*, het undergroundtijdschrift voor homo-seksuele mannen waarmee de samenwerking van het duo in 2001 begon.

93 **THEATER** Jakob Ahlbom

94 **POP** The Common Linnets

De band met de zangers Ilse DeLange en Waylon eindigde met de countrysong *Calm After the Storm* verrassend als tweede bij het Eurovisiesongfestival 2014 – alleen de Oostenrijkse travestiet Conchita Wurst kreeg meer stemmen. Toptiennoteringen in vele landen volgden, net als een Europese tournee. Maar wel zonder Waylon, die in rook leek te zijn opgegaan ('Waar is Waylon', kopte *De Telegraaf*). Tot hij weer opdook en bij de NOS bekendmaakte voorrang te geven aan zijn solocarrière.

95 **FILM** Katja Herbers

Katja Herbers (34) heeft al een indrukwekkend aantal rollen op haar naam staan, zowel in films als in het theater, ook in Duitsland. Ze bemachtigde vorig jaar een rol als wetenschapper in de Amerikaanse televisieserie *Manhattan*, die gaat over het Manhattan Project dat leidde tot de uitvinding van de atoombom. Ook speelde ze mee in het veelgeprezen spionnedrama *The Americans*, genomineerd voor een Critics' Choice Television Award.

96 **JAZZ** Yuri Honing

97 **DANCE** Ferry Corsten

98 **FOTOGRAFIE** Rob Hornstra

Zeven jaar reisden fotograaf Rob Hornstra (40) en journalist Arnold van Bruggen naar het Russische Sotsji, om vast te leggen hoe de stad veranderde door de omstreken Olympische Winterspelen van 2014 – een sterk staaltje *slow journalism*. Met het boek, de website en de tentoonstelling over het *Sochi Project* trokken ze vorig jaar internationaal de aandacht. Het leverde Hornstra de Canonprijs voor vernieuwende fotojournalistiek op.

99 **FILM** Lernert & Sander

100 **LITERATUUR** Karina Schaapman

De echte grens doorbrak *Het Muizenhuis* van Karina Schaapman (55) natuurlijk toen de avonturen van Sam en Julia als *It Mûzehûs* in het Fries verschenen. Daarna was de verovering van de rest van de wereld een peuleschil, met de gelijktijdige verschijning van *The Mouse Mansion* in de Verenigde Staten en Engeland als hoogtepunt. (De Turken, Chinezen en Russen zaten inmiddels al aan *Sam en Julia in het theater*). Nee, voor de verhaaltjes hoefde je het niet te lezen, concludeerden de meer dan 100 reviewers op lezerssite goodreads.com, maar ja... De muizen, de foto's: *cute, cute, cute*. 'Just a perfect little pick me up of a book.'

Aan de **NRC Cultuur Top 100** werken mee: Peter de Bruijn, Arjen Fortuin, Henk van Gelder, Rolinde Hoorntje, Bernard Hulsman, Amanda Kuyper, Daan van Lent, Arjen Ribbens, Milou van Rossum, Mischa Spel en Herien Wensink.

Nijntje is misschien wel het beroemdste getekende konijn ter wereld (al moeten we Bugs Bunny niet uitvlakken)

Als er één grote
belofte is voor de
opera in Nederland,
is dat wel de immer
energieke regisseur
Lotte de Beer

Reinbert de Leeuw
zal zelf waarschijnlijk
met gemengde
gevoelens terugdenken
aan 2014

Rutger Hauer
heeft in de VS
een onvervalste
cultstatus, hij
wordt op handen
gedragen door
filmfans